

KOVÁCS ÁRPÁD EGYETEMI TANÁR
SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM

MAGYAR KÖZGAZDASÁGI TÁRSASÁG
KÖLTSÉGVETÉSI TANÁCS

A MAGYAR GAZDASÁG 2013-BAN
KITÖRÉSI REMÉNYEK ÉS VESZÉLYEK
A KÖZÉP-KELET EURÓPAI ORSZÁGOK
FELZÁRKÓZÁSA
A MAGYAR NÉZŐPONT

2013. JÚLIUS

Tartalom

- 1. Pillanatkép:
a 2013-as gazdasági várakozások
Magyarországon és környező országokban, a
költségvetések megvalósításának gazdasági
környezete.**
- 2. Kitekintés: Hazai és nemzetközi kontextus**
- 3. Remények és esélyek: Az „angyali kör”
lehetősége, a stabilitás és a növekedés feltételei
Magyarországon és a környező országokban.**

Tartalom

- 1. Pillanatkép:
a 2013-as gazdasági várakozások
Magyarországon és környező országokban, a
kölségvetések megvalósításának gazdasági
környezete.**
2. Kitekintés: Hazai és nemzetközi kontextus, a német gazdaság húzóereje
3. Remények és esélyek: Az „angyali kör” lehetősége, a stabilitás és a növekedés feltételei Magyarországon és a környező országokban.

Kis vagy nagy válság?

Oktober 2009

April 2010

Juli 2010

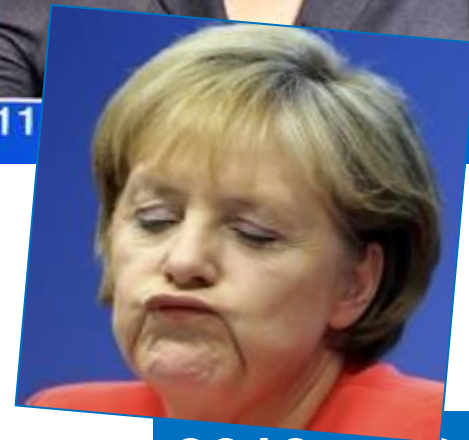
März 2011

Juni 2011

September 2011

2013 – 2014 ?...

Forrás: Martin József montázsja alapján, folytatva.
(2013)

Az Európai Bizottság előrejelzése szerint a Kelet-Közeli Európai térségben javuló makrogazdasági környezet jellemzi az idei évet.

A növekedés erősödhet

	2012		2013*
Germany	0,7	↓ -0,3	0,4
Austria	0,8	↓ -0,2	0,6
Czech Republic	-1,3	↑ 0,9	-0,4
Poland	1,9	↓ -0,8	1,1
Hungary	-1,7	↑ 1,9	0,2★
Slovakia	2,0	↓ -1,0	1,0
Slovenia	-2,3	↑ 0,3	-2,0
Romania	0,7	↑ 0,9	1,6
Bulgaria	0,8	↑ 0,1	0,9

Az exportdinamika gyorsulhat

	2012		2013*
Germany	3,7	↓ -1,5	2,2
Austria	1,7	↑ 1,1	2,8
Czech Republic	3,8	↓ -2,7	1,1
Poland	2,8	↓ -0,2	2,6
Hungary	2,0	↑ 1,2	3,2
Slovakia	8,6	↓ -5,6	3,0
Slovenia	0,3	↑ 1,0	1,3
Romania	-3,0	↑ 5,5	2,5
Bulgaria	-0,4	↑ 3,2	2,8

Az infláció csökkenhet

	2012		2013*
Germany	2,1	↓ -0,3	1,8
Austria	2,6	↓ -0,6	2,0
Czech Republic	3,5	↓ -1,6	1,9
Poland	3,7	↓ -2,3	1,4
Hungary	5,7	↓ -3,1	2,6
Slovakia	3,7	↓ -1,8	1,9
Slovenia	2,8	↓ -0,6	2,2
Romania	3,4	↑ 0,9	4,3
Bulgaria	2,4	↓ -0,4	2,0

Ám a munkanélküliség magasán ragadhat

	2012		2013*
Germany	5,5	↓ -0,1	5,4
Austria	4,3	↑ 0,4	4,7
Czech Republic	7,0	↑ 0,5	7,5
Poland	10,1	↑ 0,8	10,9
Hungary	10,9	↑ 0,5	11,4
Slovakia	14,0	↑ 0,5	14,5
Slovenia	8,9	↑ 1,1	10,0
Romania	7,0	↓ -0,1	6,9
Bulgaria	12,3	↑ 0,2	12,5

★ Kormány előrejelzés: 0,7%

Forrás: Az Európai Bizottság 2013 tavaszi (2013 május) makrogazdasági előrejelzése; éves változás, %; a munkanélküliségre (%)

Az EU téli előrejelzése óta térségünkben romlottak a növekedési kilátások, ezért a 2013 évi költségvetési pályák is kedvezőtlenebbek látszanak – Magyarország kivételnek tekinthető

A növekedési előrejelzések változása (év/év, %)

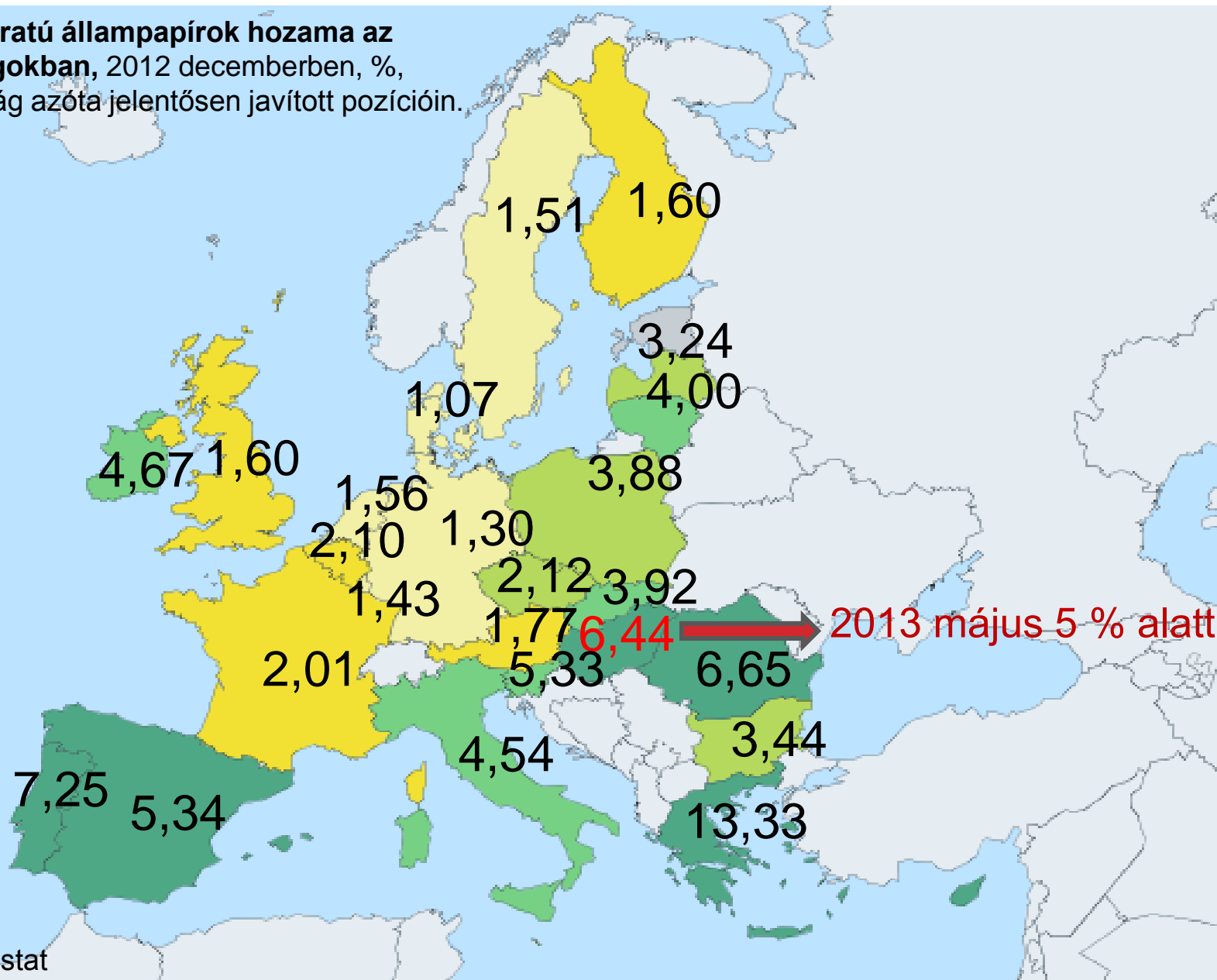
	Winter 2013 forecast 2013		Spring 2013 forecast 2013
Germany	0,5	↓ -0,1	0,4
Austria	0,7	↓ -0,1	0,6
Czech Republic	0,0	↓ -0,4	-0,4
Poland	1,2	↓ -0,1	1,1
Hungary	-0,1	↑ 0,3	0,2
Slovakia	1,1	↓ -0,1	1,0
Slovenia	-2,0	→ 0,0	-2,0
Romania	1,6	→ 0,0	1,6
Bulgaria	1,4	↓ -0,5	0,9

A költségvetési előrejelzések változása (a GDP %-ában)

	Winter 2013 forecast 2013		Spring 2013 forecast 2013
Germany	-0,2	→ 0,0	-0,2
Austria	-2,5	↑ 0,3	-2,2
Czech Republic	-3,1	↑ 0,2	-2,9
Poland	-3,4	↓ -0,5	-3,9
Hungary	-3,4	↑ 0,4	-3,0
Slovakia	-3,3	↑ 0,3	-3,0
Slovenia	-5,1	↓ -0,2	-5,3
Romania	-2,4	↓ -0,2	-2,6
Bulgaria	-1,3	→ 0,0	-1,3

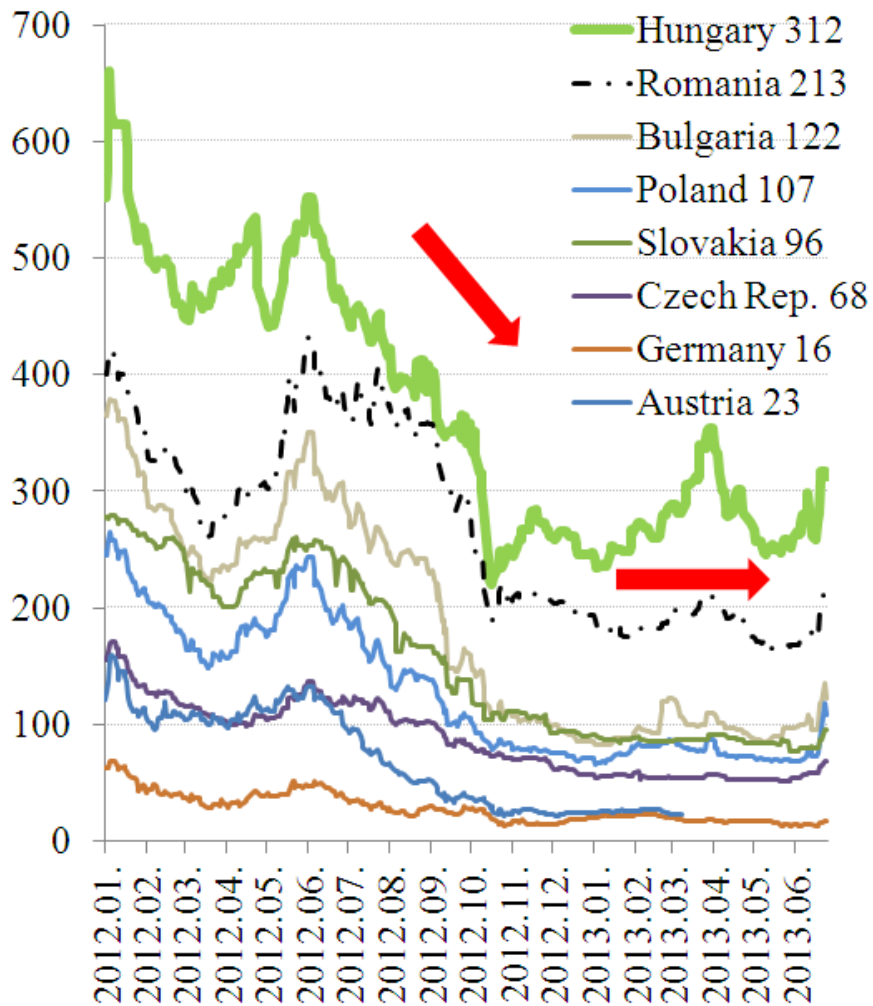
Kedvező fejlemény, hogy az alacsony nemzetközi hozamkörnyezet miatt a befektetők keresik a viszonylag magas kamatozású állampapírokat...

Hosszú lejáratú állampapírok hozama az EU27országokban, 2012 decemberben, %, Magyarország azóta jelentősen javított pozícióján.

...ezért 2012 eleje óta csökkenni tudott a befektetések kockázati felára, ugyanakkor óvatosságra int, hogy a befektetői környezet gyorsan változhat

A CDS-felár alakulása (bázispont)

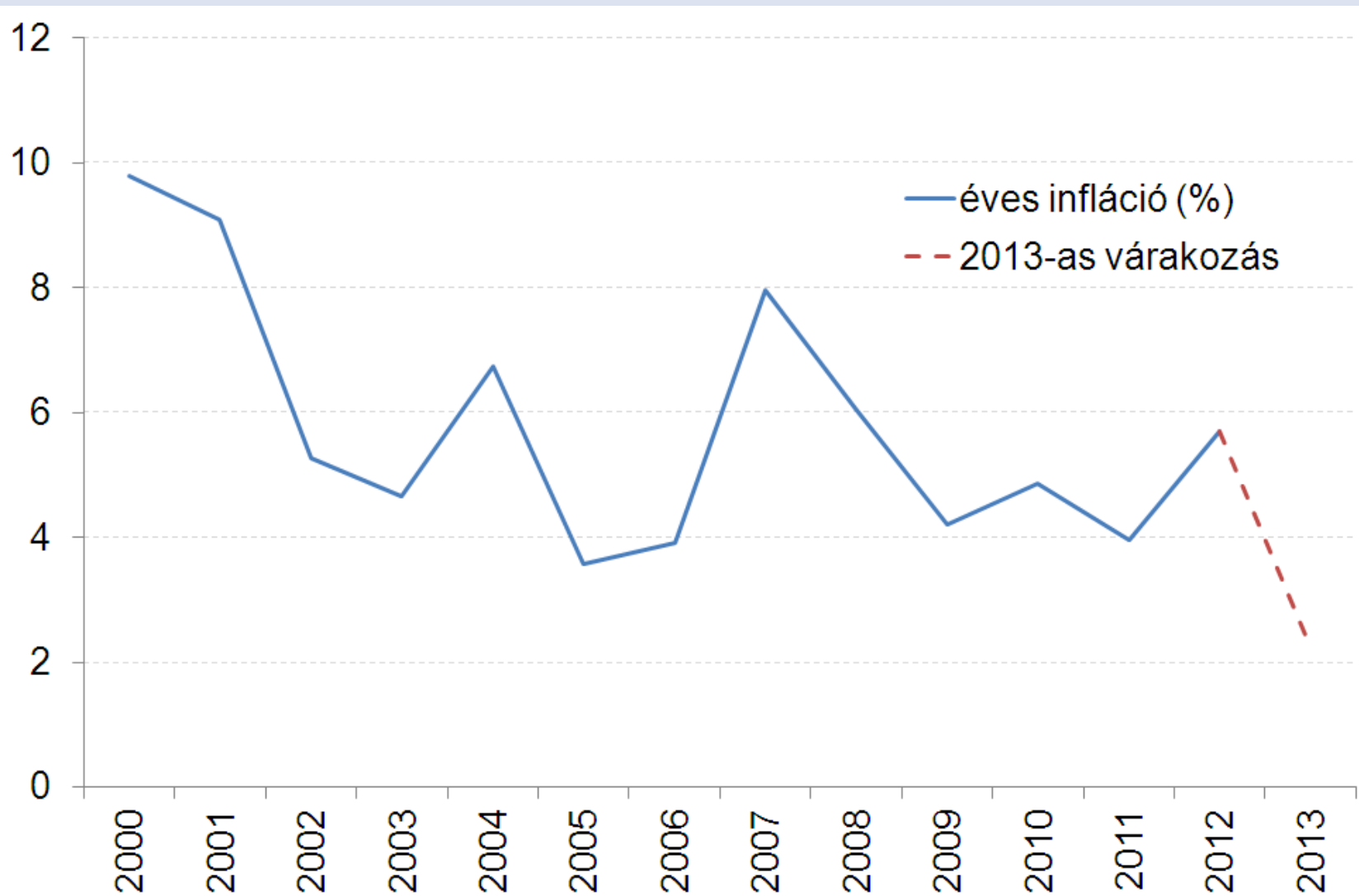
A 10 éves államkötvény hozama (%)

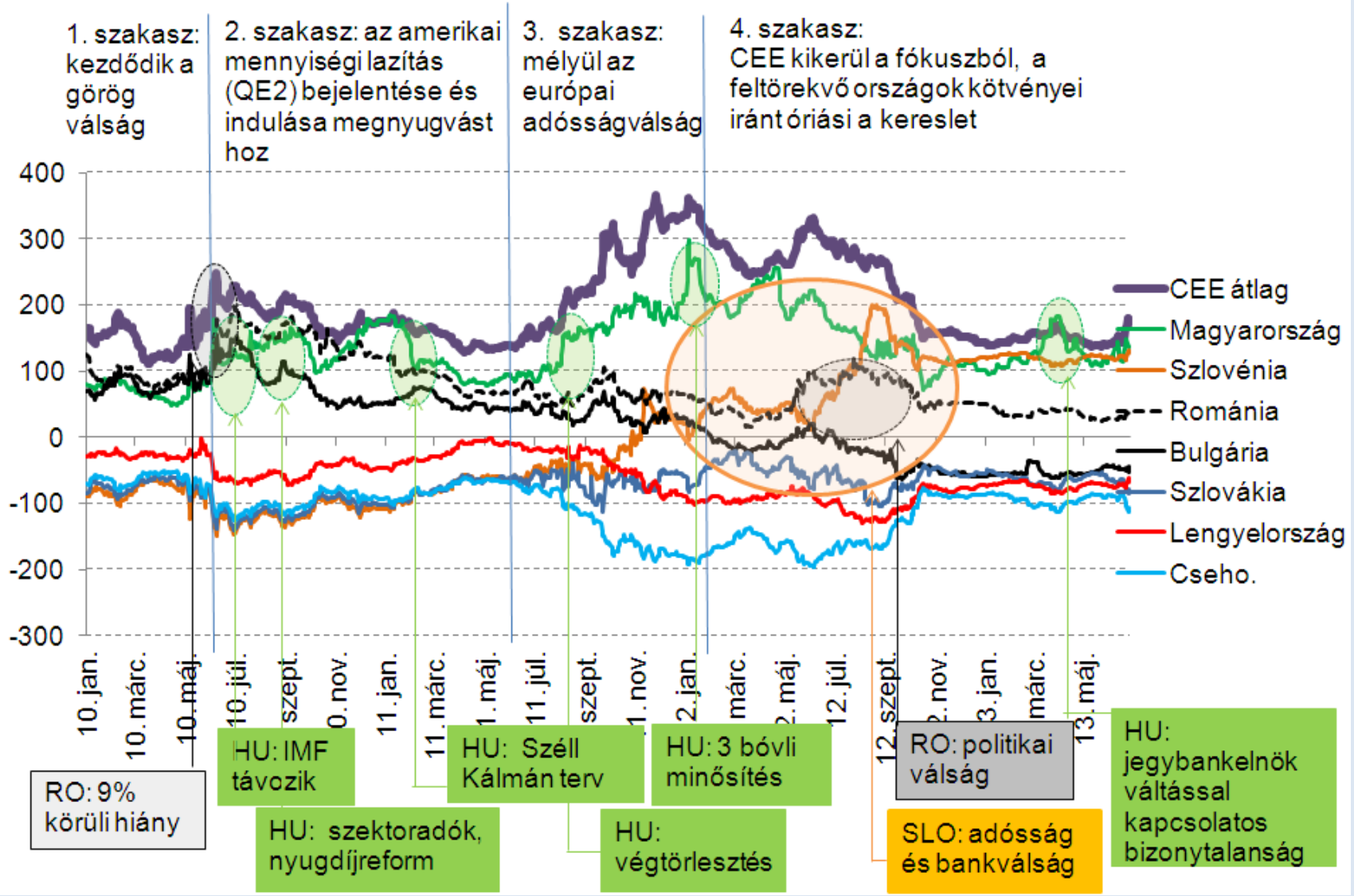
Az infláció alakulása nagyon kedvező 2013-ban, de ez egyúttal kockázatokat is jelent a költségvetési bevételekre nézve

Az infláció alakulása (év/év, %)

A strukturális tényezők mellett természetesen az országspecifikus események és a gazdaságpolitika is befolyásolja az egyes országok relatív megítélését

A CEE térség átlagos CDS- felára és az egyes országok relatív pozíciói (bázispont)

Forrás: Reuters, a CEE átlag a fenti országok átlaga, az egyes országok vonalai pedig a CEE átlagtól való eltérést ábrázolják

Tartalom

---

1. Pillanatkép:
a 2013-as gazdasági várakozások
Magyarországon és környező országokban, a
költségvetések megvalósításának gazdasági
környezete.
- 2. Kitekintés: Hazai és nemzetközi kontextus**
3. Remények és esélyek: Az „angyali kör”
lehetősége, a stabilitás és a növekedés feltételei
Magyarországon és a környező országokban.

Magyarországon külkereskedelme Németországgal és Ausztriával, és a két ország befektetései hazánkban

Hungary's foreign trade with Germany and Austria (EUR bn)

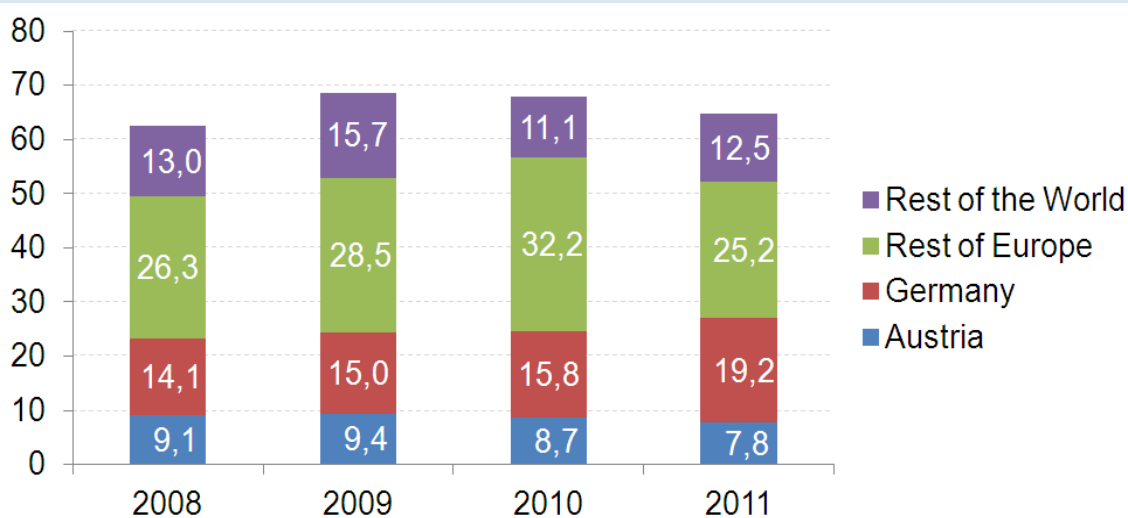
Sorrend az exportőrök között (2012):

Germany	– 1st
Romania	– 2nd
Slovakia	– 3rd
Austria	– 4th

Sorrend az importőrök között (2012):

Germany	– 1st
Russia	– 2nd
Austria	– 3rd

Foreign direct investment in Hungary (EUR bn)

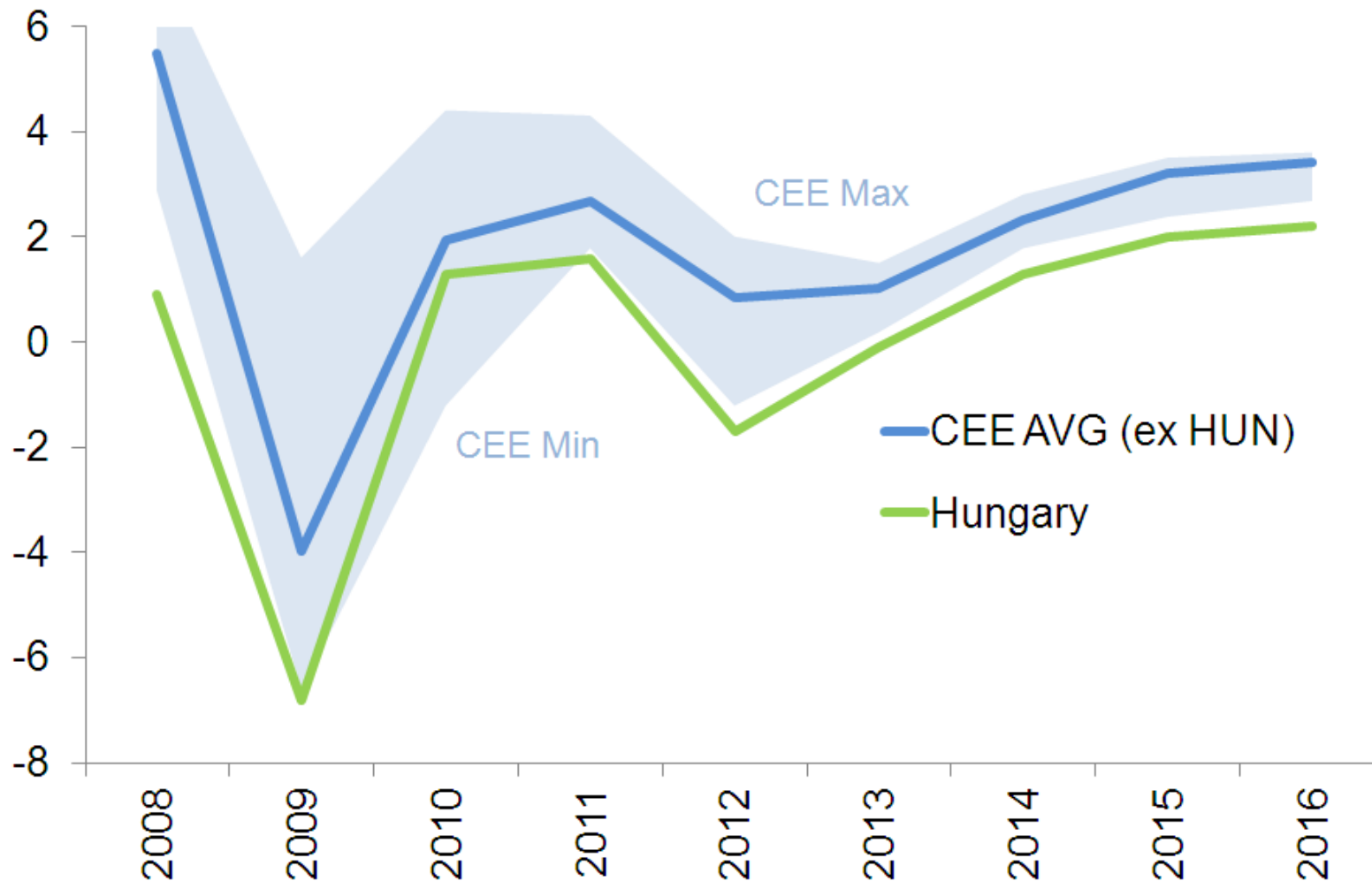

Sorrend befektetők között (2012):

Germany	– 1st
The Netherlands	– 2nd
Austria	– 3rd

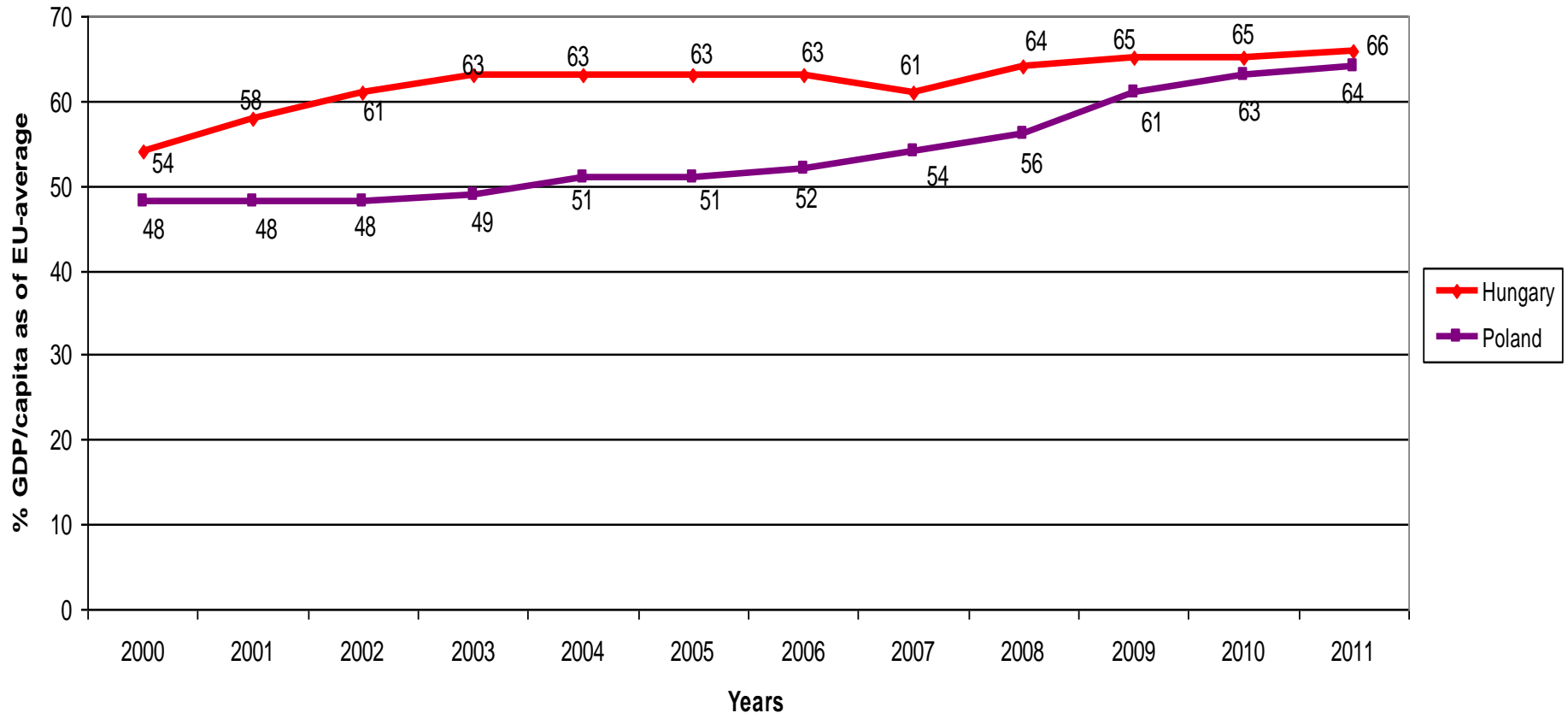
A fő probléma, hogy néhány strukturális probléma miatt gazdasági növekedésben továbbra is régiós sereghajtó Magyarország a jelenlegi piaci várakozások szerint

Várt gazdasági növekedés (Focus Economics, elemzői felmérés, 2013. április; %)

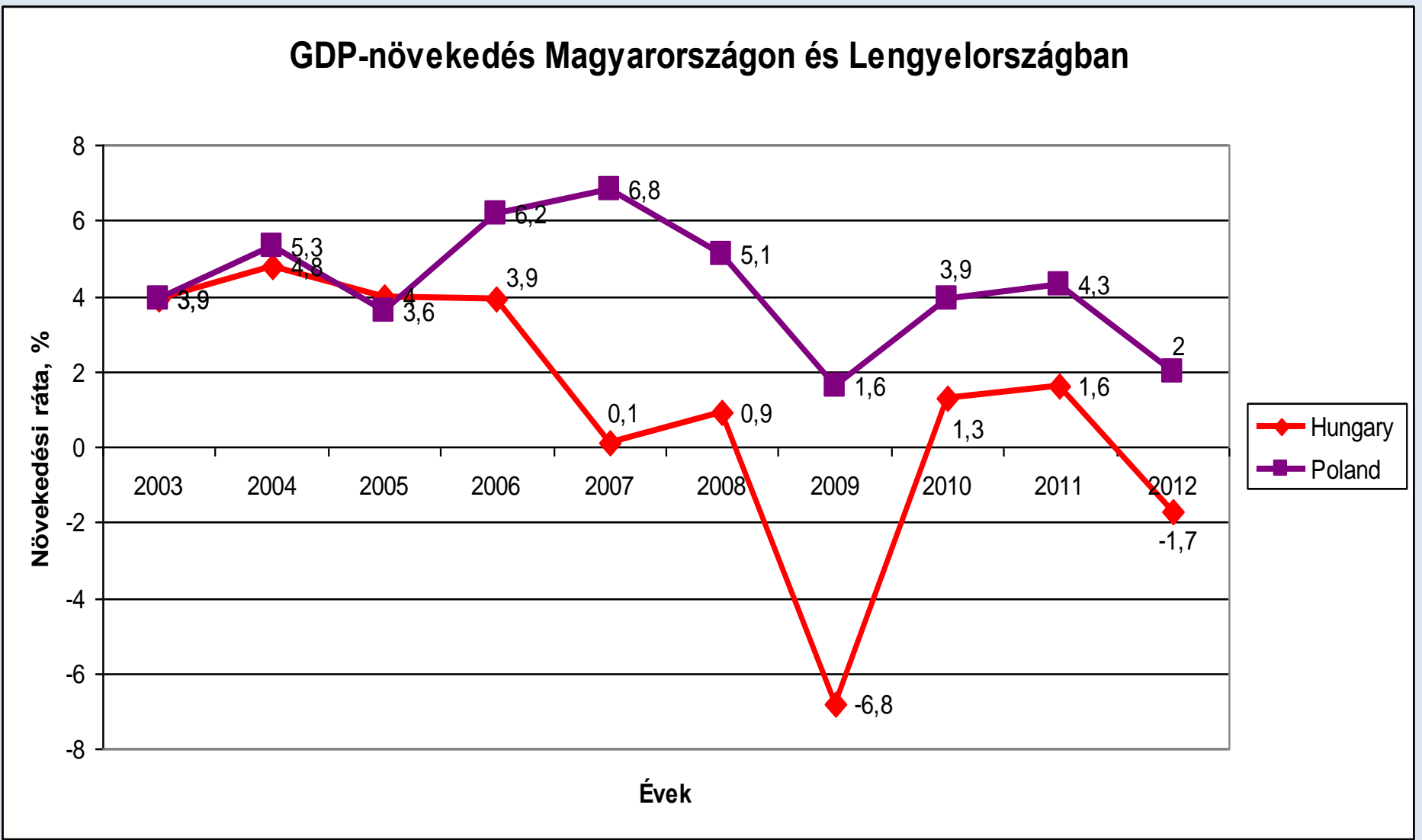

Gyors lengyel és lassú magyar konvergencia

Egy főre jutó GDP az EU-átlag százalékában

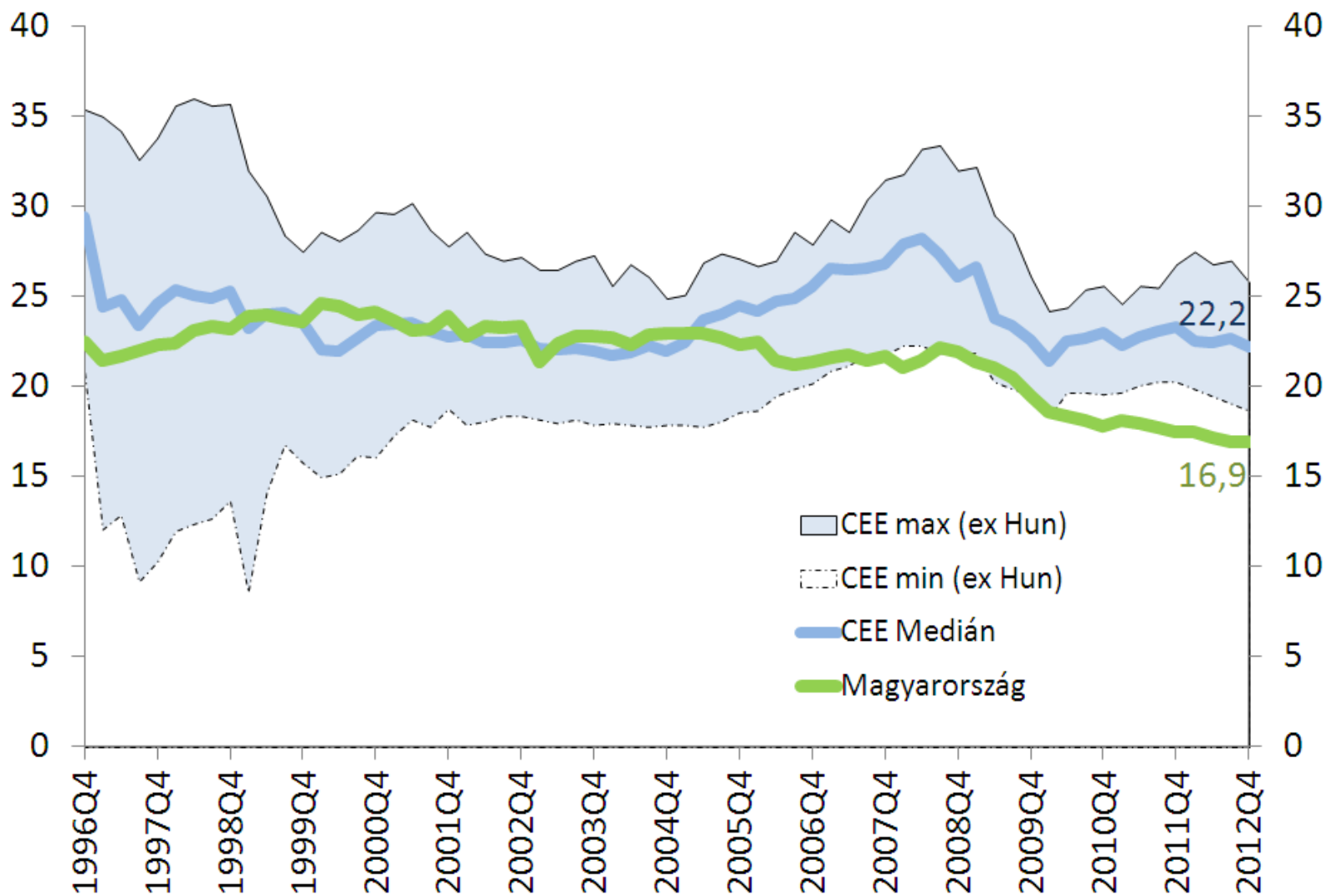
Növekedési szakadék a két ország között 2005-től

Forrás: Eurostat/Martin József

Strukturális probléma (1): a beruházási ráta Magyarországon a legalacsonyabb a régióban

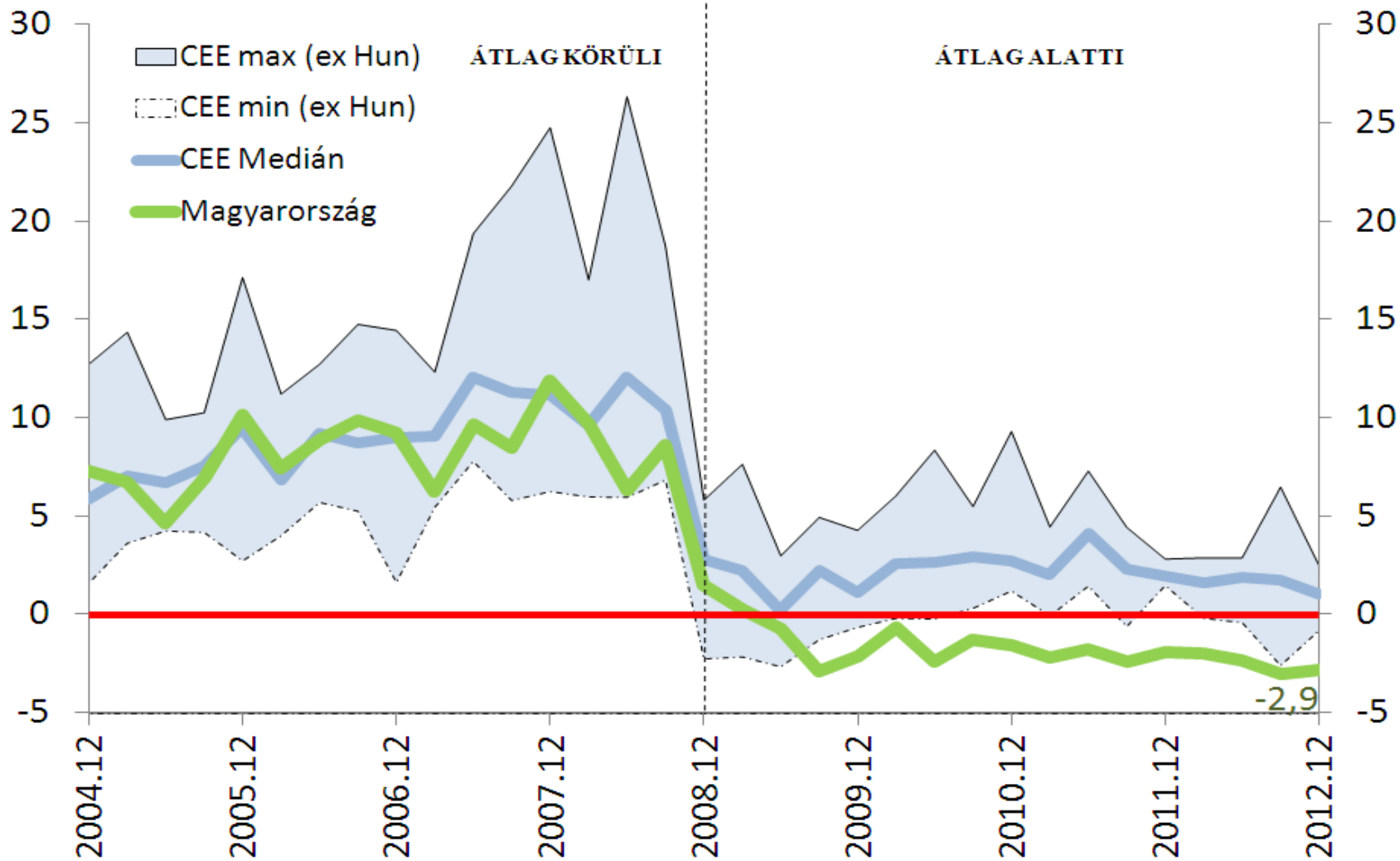
A beruházások a GDP-arányában (%)

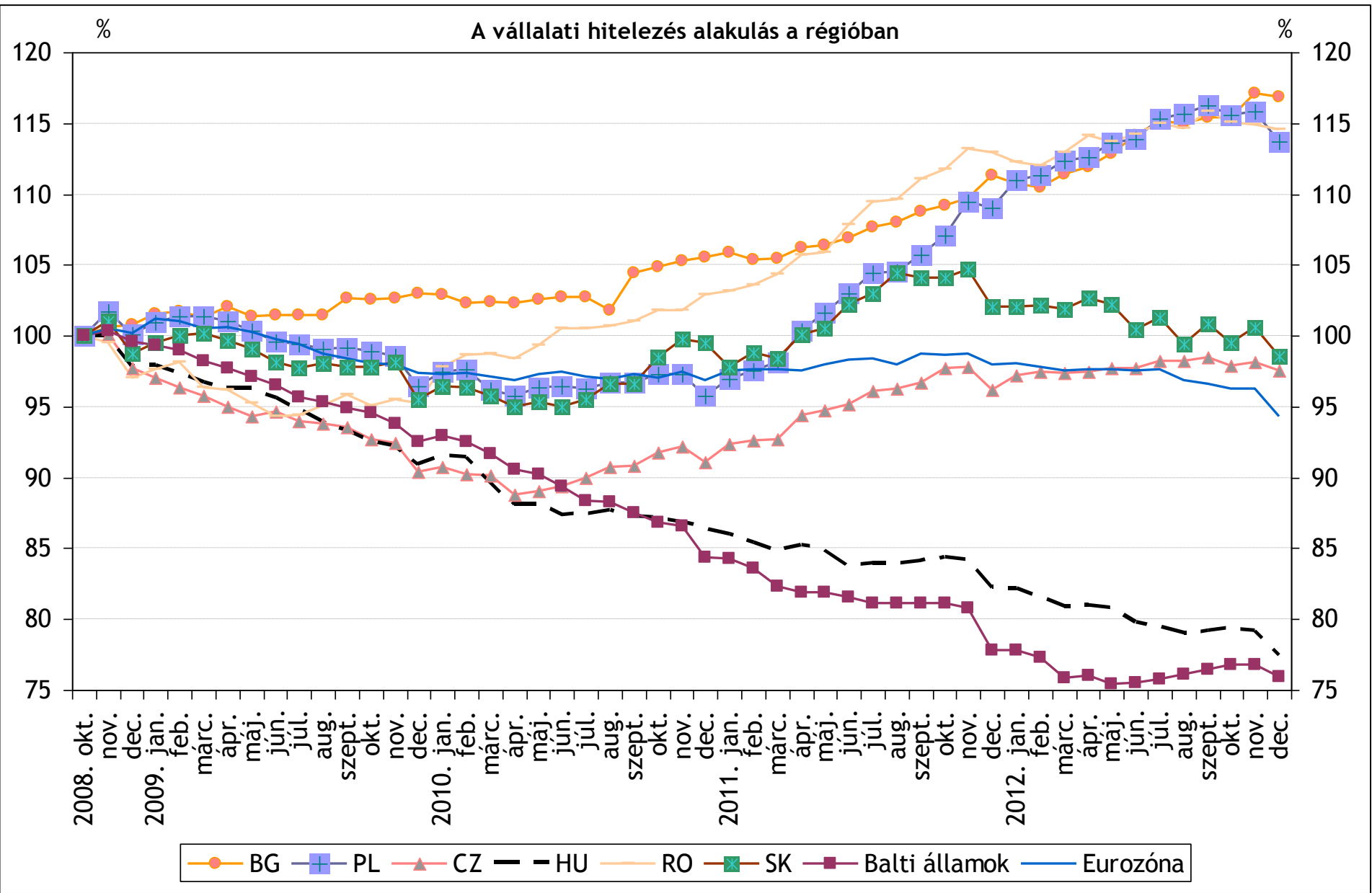

Strukturális probléma (2): a régióban Magyarországon a legalacsonyabb a hitelezési aktivitás

A bankszektor nettó kihelyezése a magánszektor felé
(szezonálisan igazítva, a GDP-arányában, %)

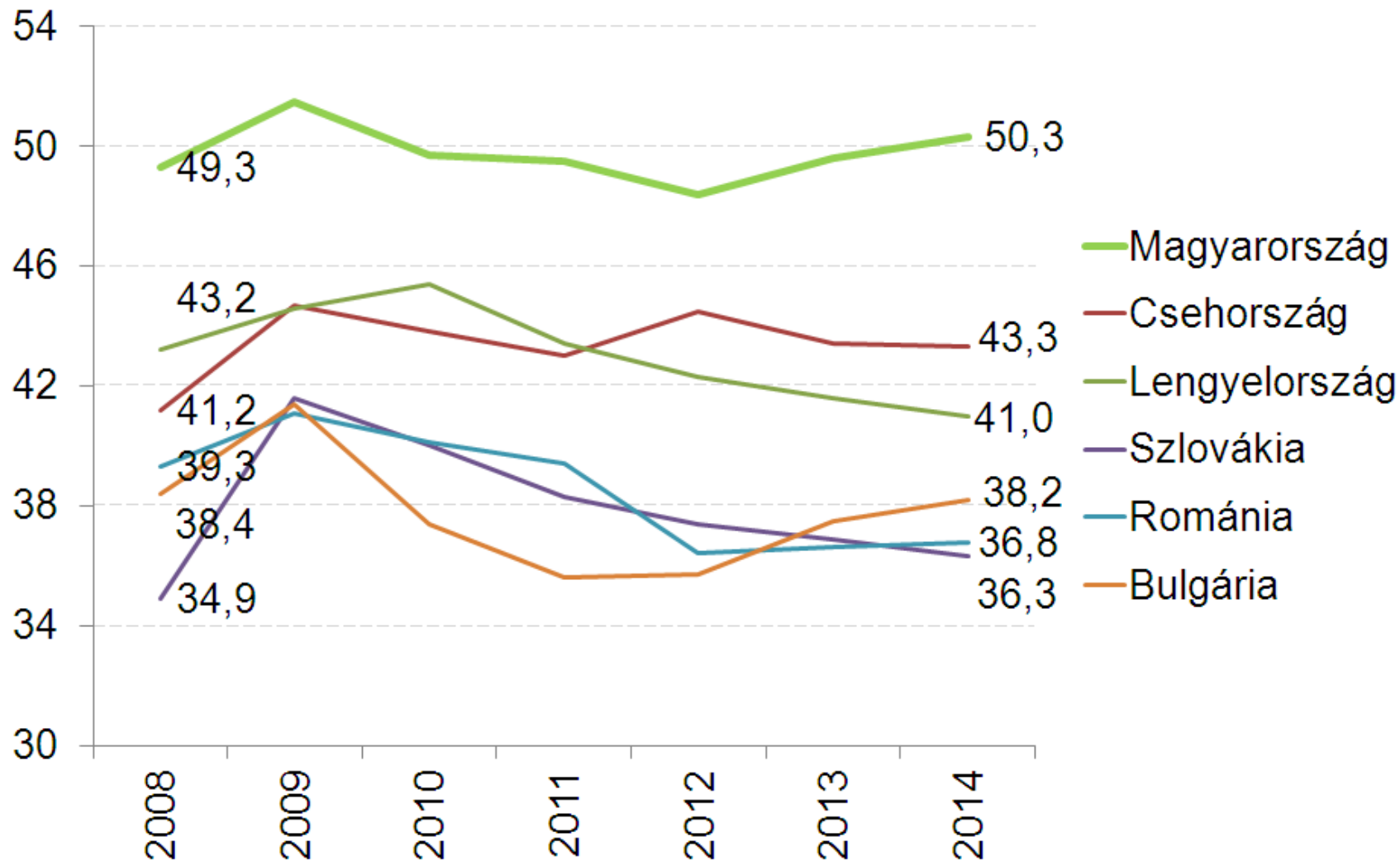
A vállalati hitelezés alakulás a régióban

Forrás: Simor András: Stabilitás, kiszámíthatóság, bizalom, Hitelintézeti Szemle, 2013/12-1.

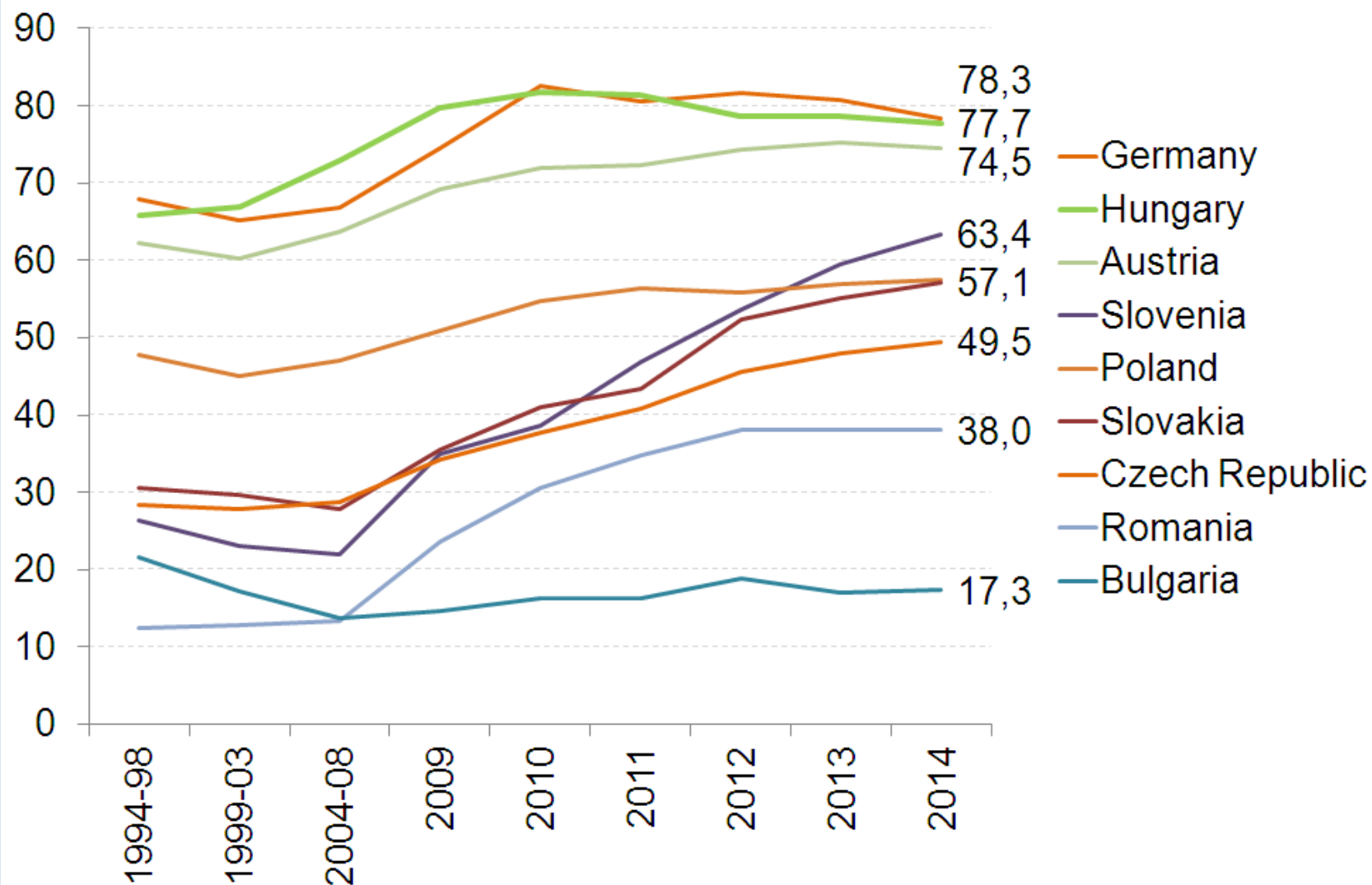
Strukturális probléma (3): Magyarországon nagyon magas a költségvetés összes kiadása, különösen régiós összevetésben

A konszolidált költségvetés kiadási főösszege (a GDP %-ában)

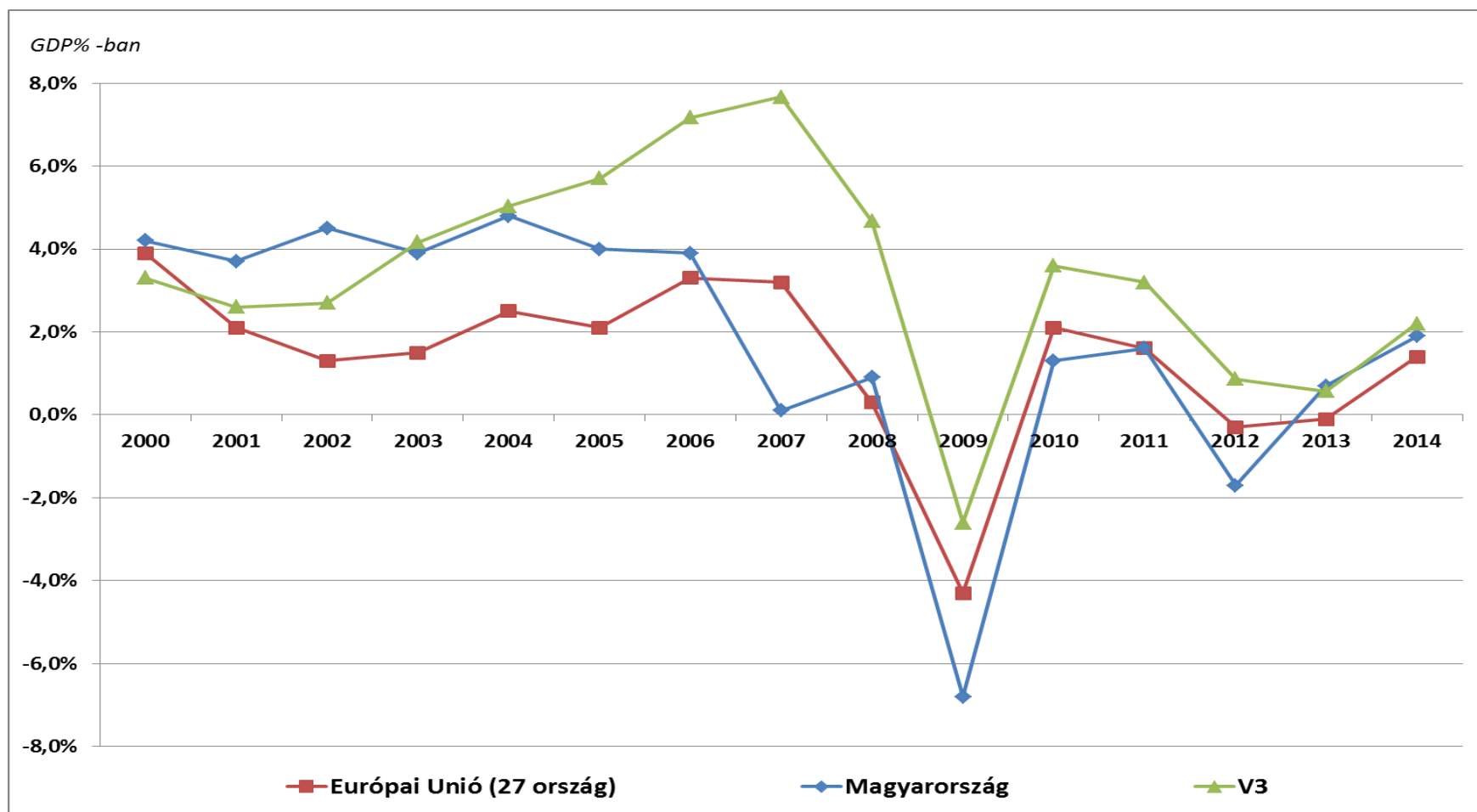

Strukturális probléma (4): a régióban egyedül Magyarország államadóssága hasonlóan magas, mint a fejlett országokban, ami sérülékenységet okoz

A konszolidált államadósság (a GDP-arányában, %)

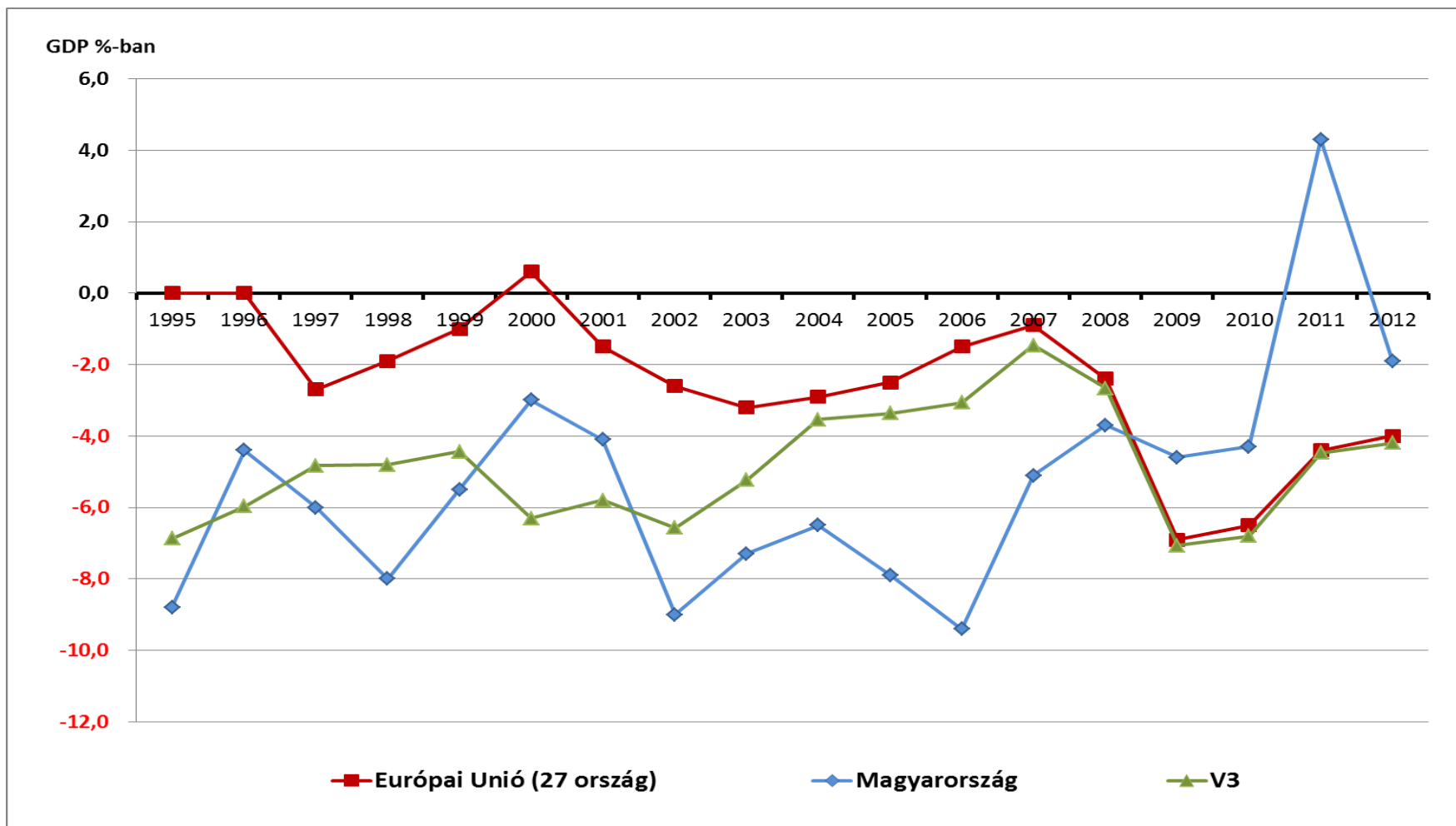

Gazdasági növekedés

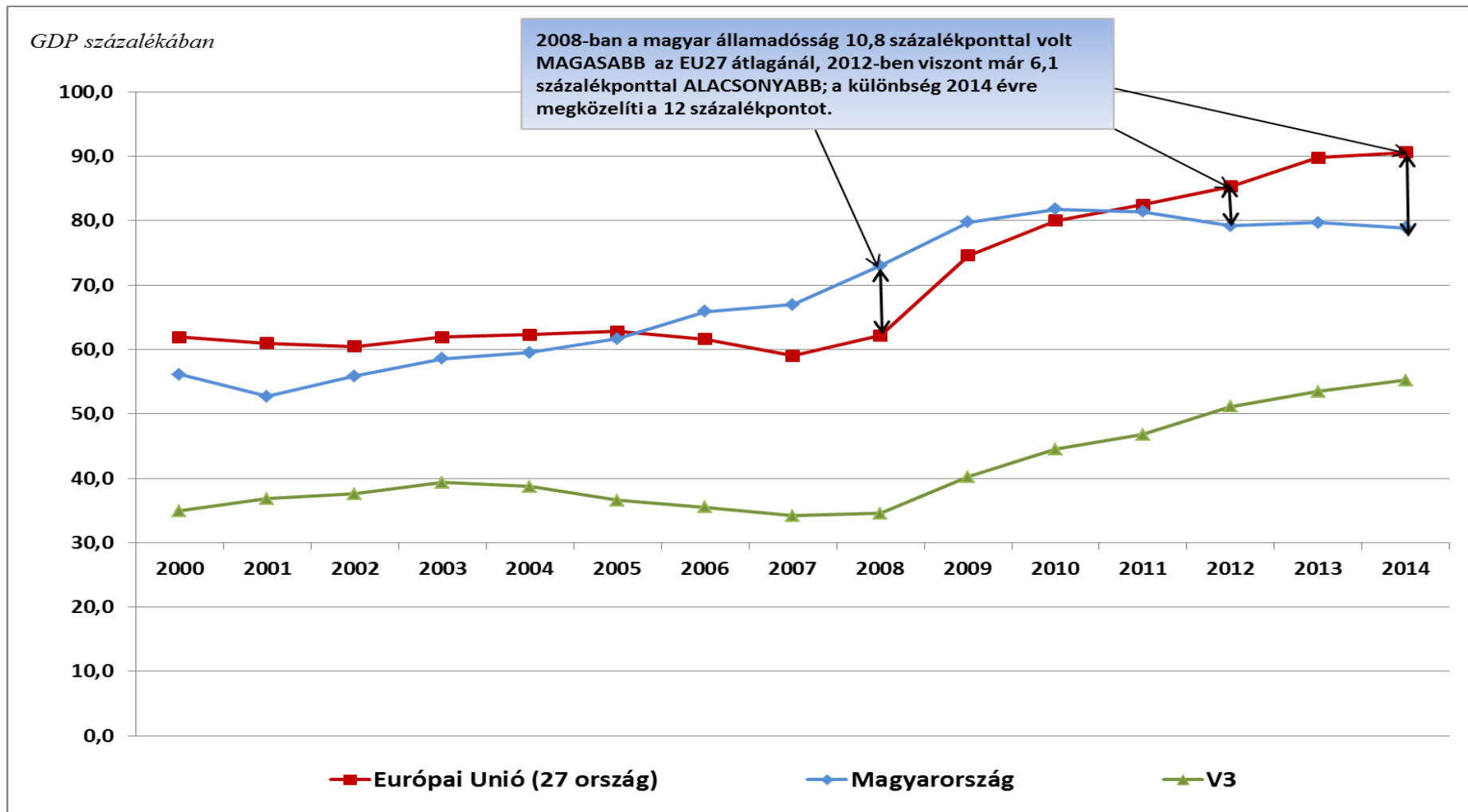
Forrás: NGM, Eurostat, Konvergencia Program 2013

Államháztartás hiánya

Forrás: NGM, Eurostat

Adósságállomány a GDP %-ban

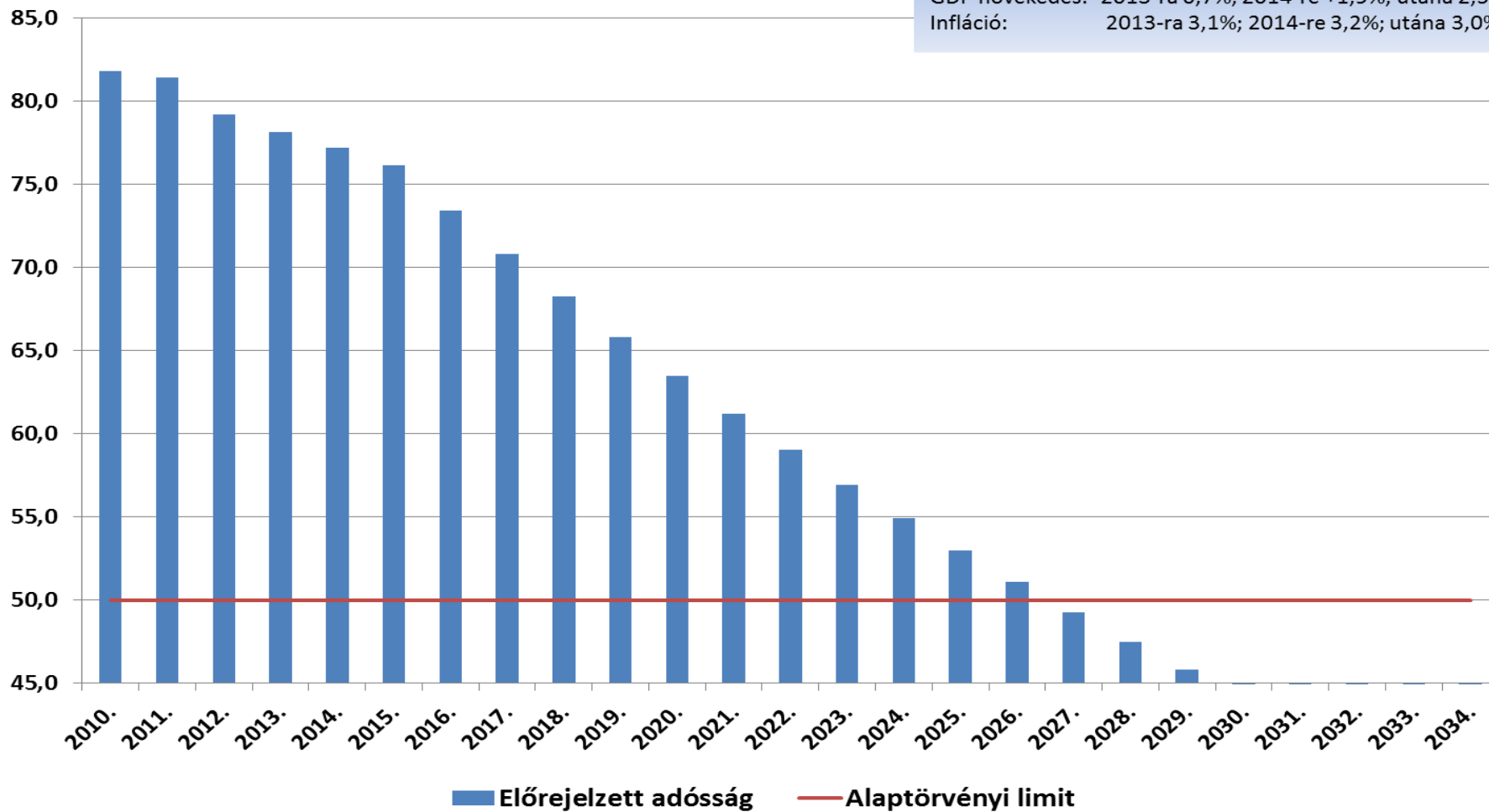

Forrás: NGM, Eurostat, Európai Bizottság

Hosszú távú adósságpálya

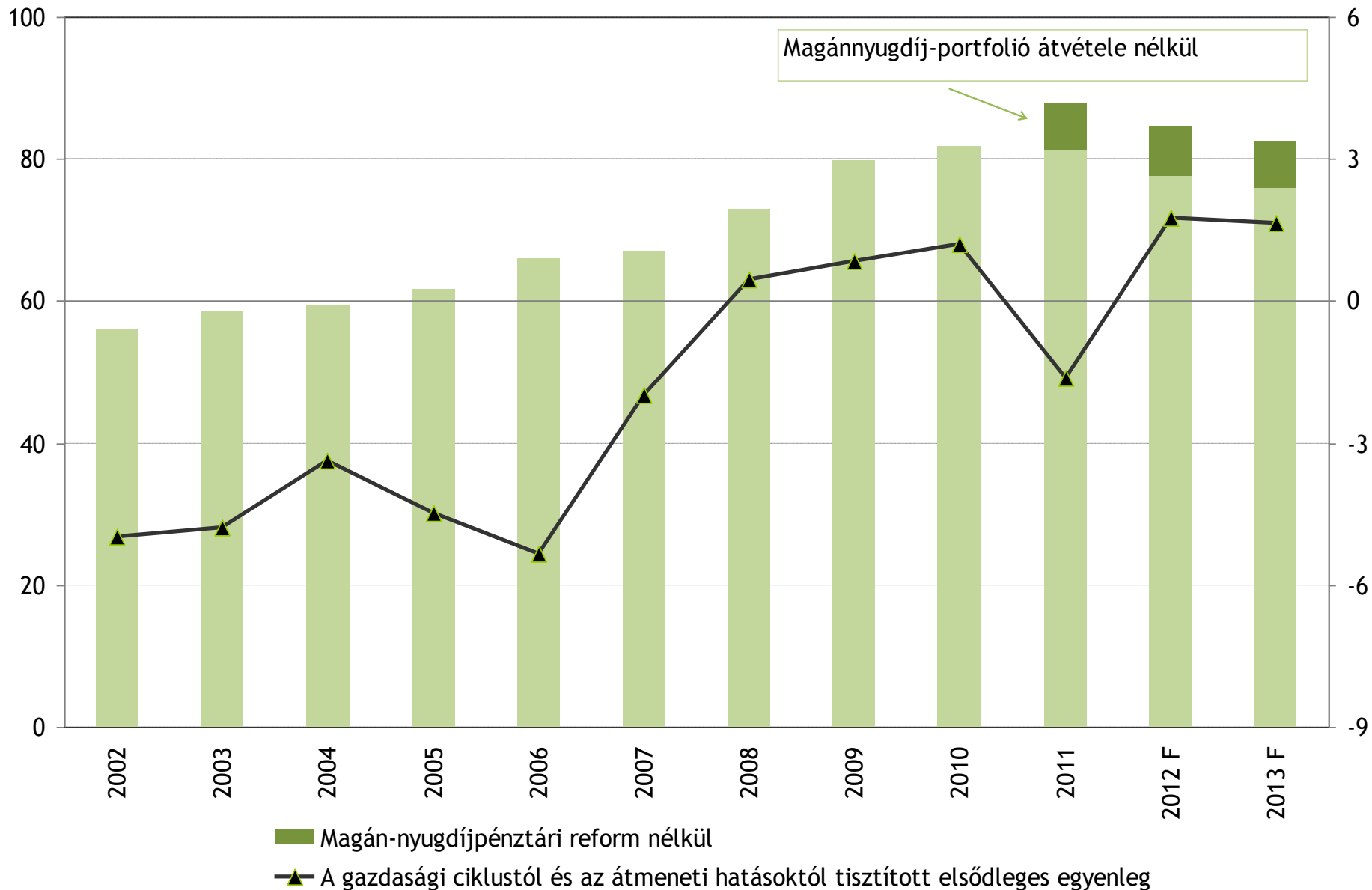
A Költségvetési Tanács fontos szerepet kapott az államadósság szabály betartásában. Az Alaptörvényben előírt limit közelítése 13 év.

GDP %-ban

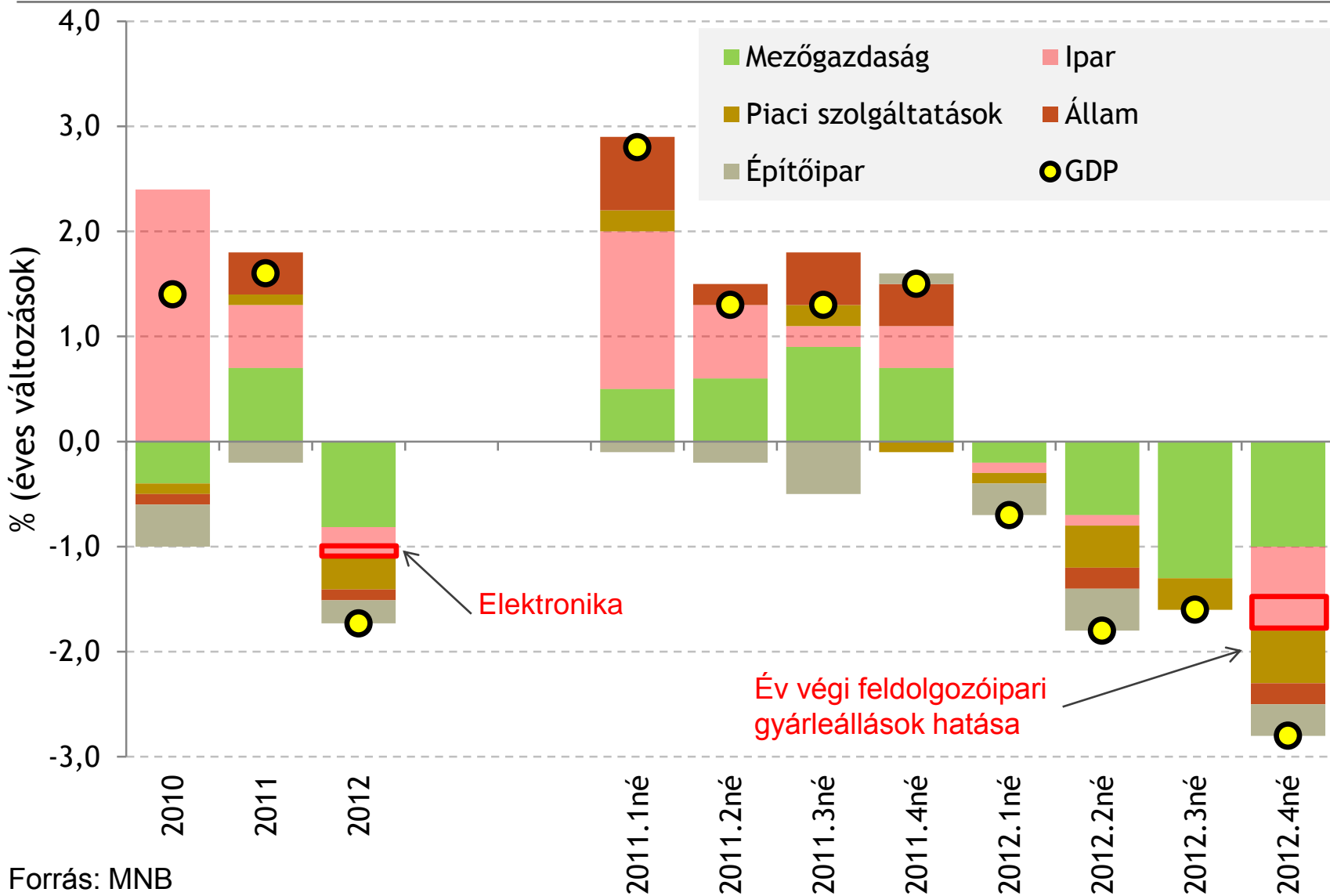

Költségvetési egyenleg és adósság

A 2012. évi visszaesés, az éves változás és összetétele, okai

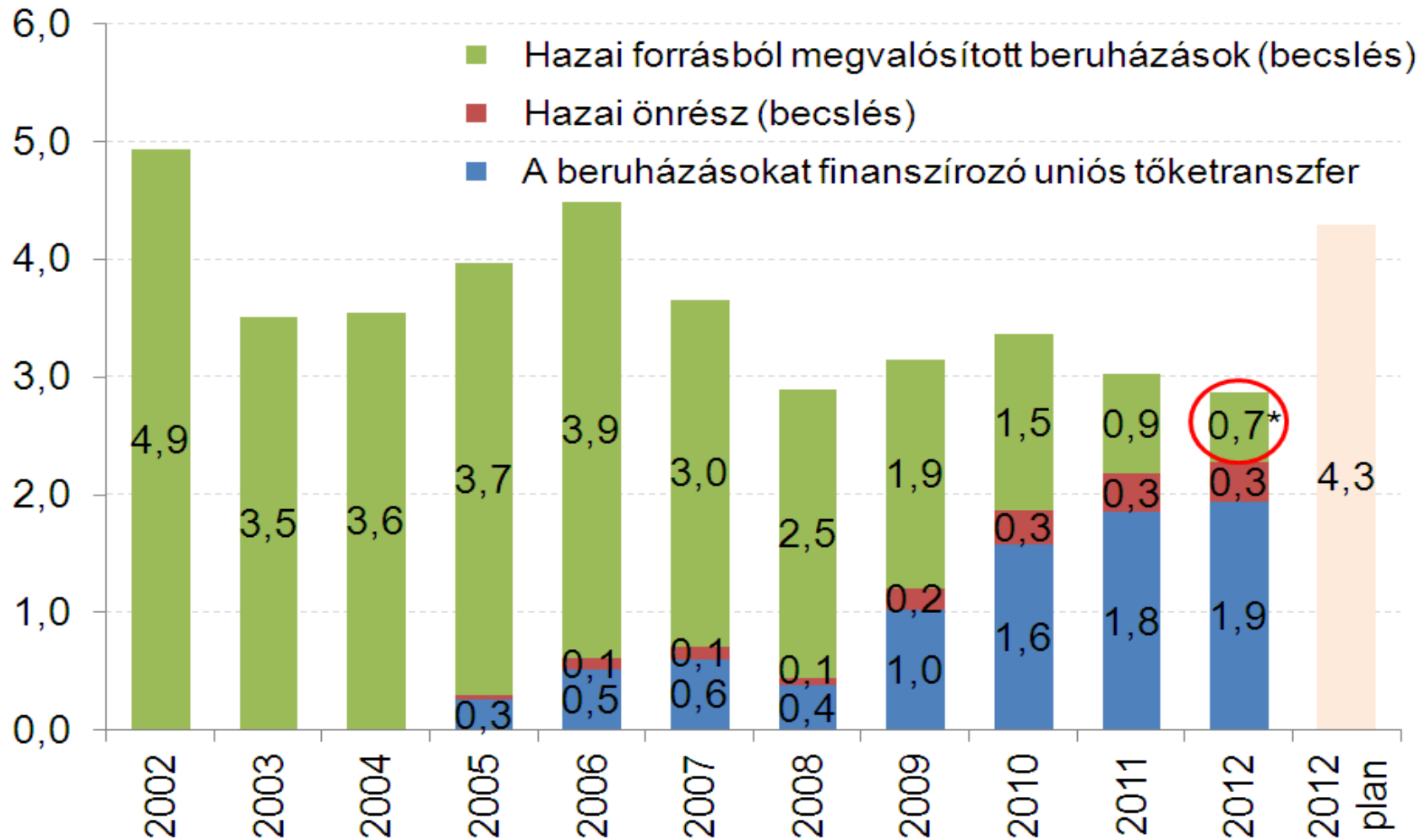

Forrás: MNB

2013. július 17.

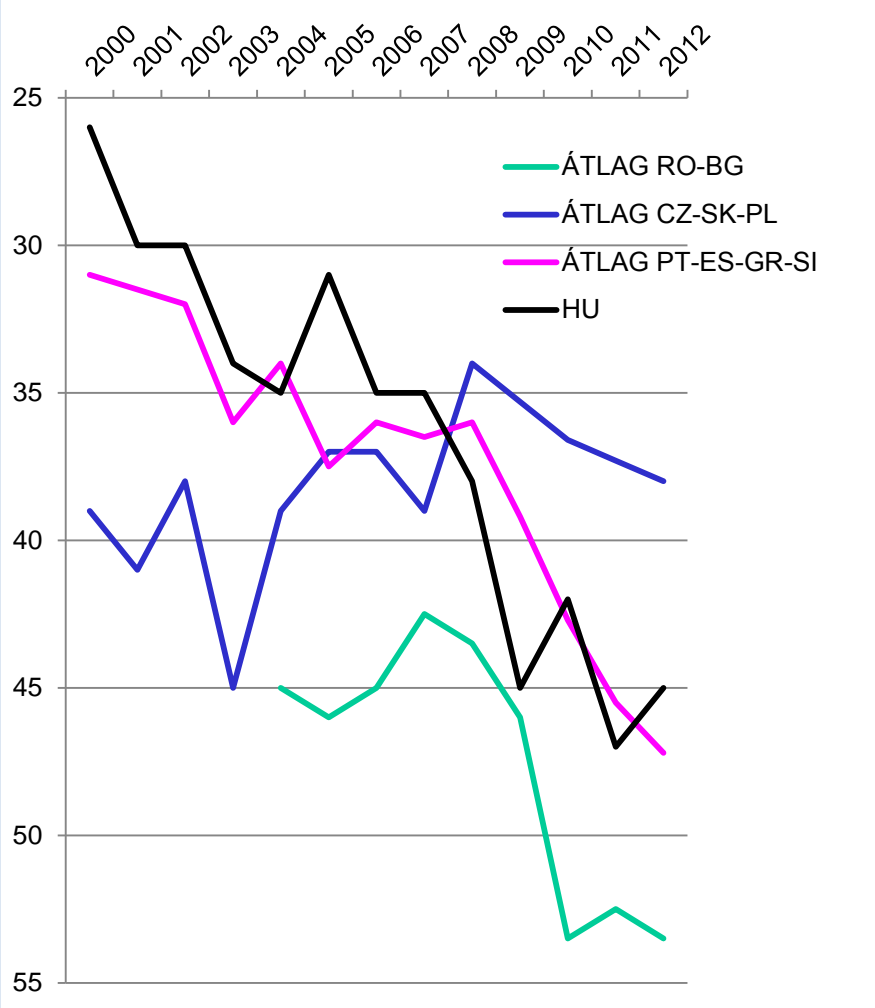
A tisztán saját forrásból finanszírozott költségvetési beruházások visszafogása érdemben hozzájárult a tavalyi alacsony hiányhoz

A költségvetési beruházások és azok finanszírozási forrásának alakulása Magyarországon 2002-2012 (a GDP %-ában)

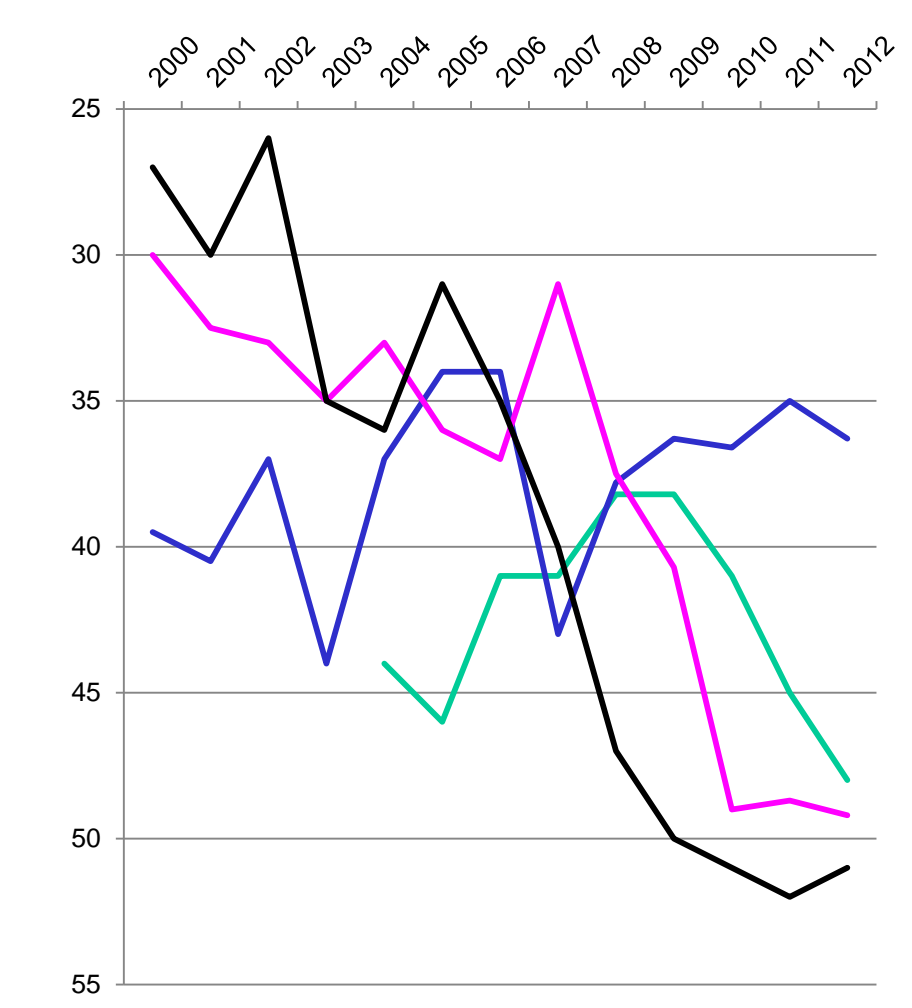

A versenyképességben tükröződnek a társadalmi teljesítmények, a kormányzati hatékonyság a Közép-kelet európai országokban gyenge

Versenyképesség (helyezés)

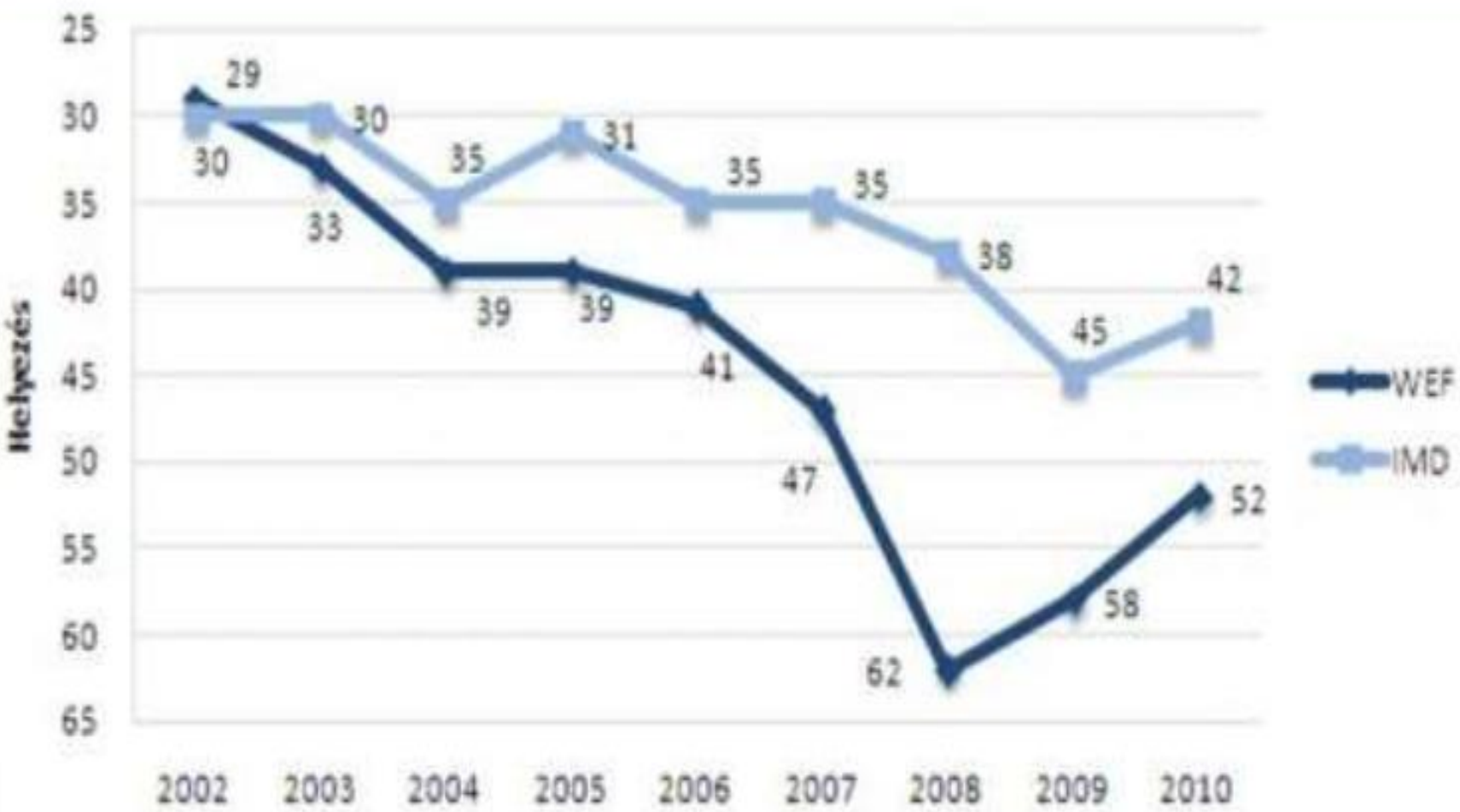

Kormányzati hatékonyság (helyezés)

Forrás: IMD World Competitiveness Yearbook rankings

Magyarország versenyképességi helyezése 2002 - 2010

Forrás: World Economic Forum, IMD World Competitiveness Yearbook

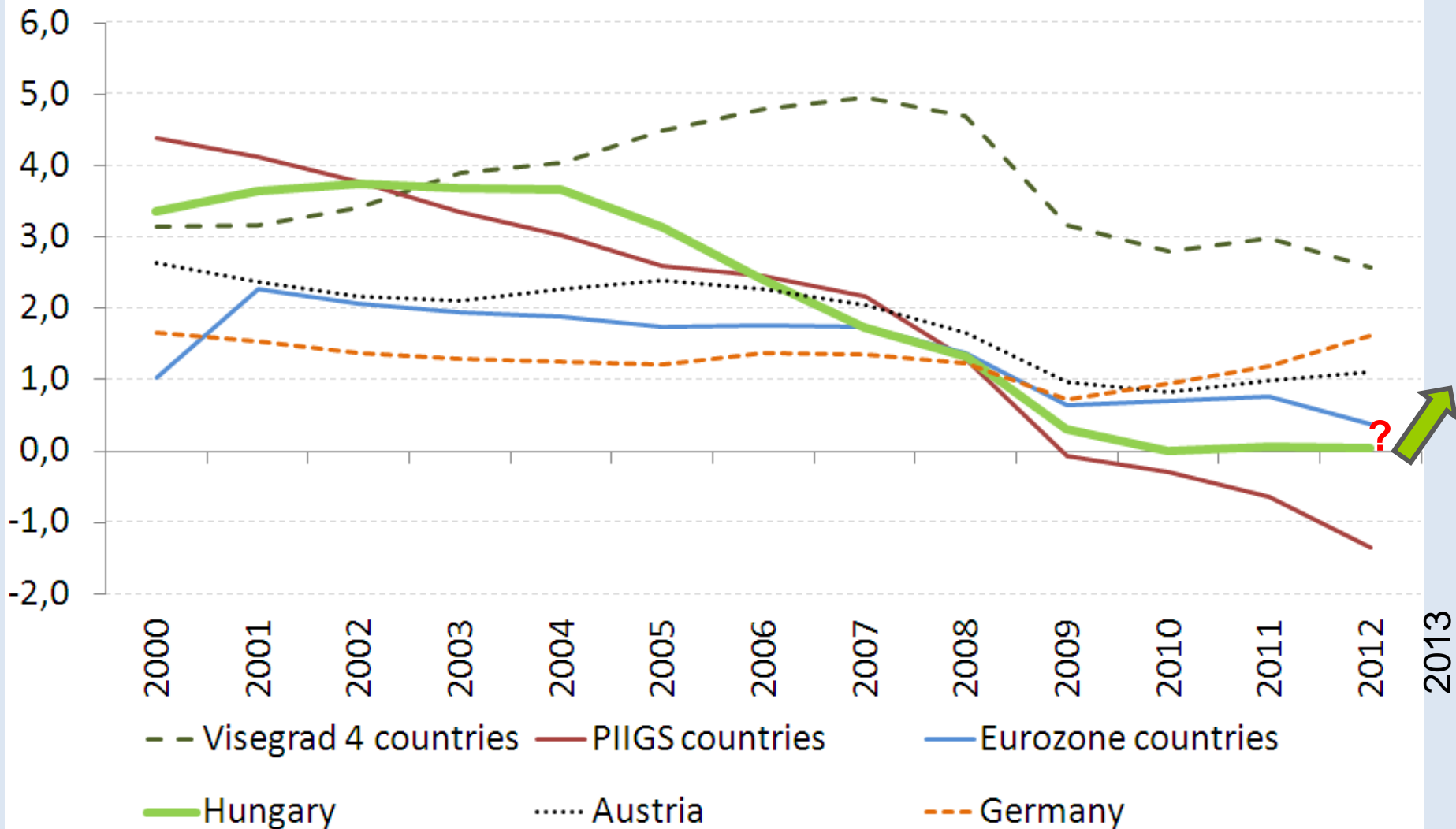
Magyarország versenyképességére ható komponensek változása

Forrás: WEF/ Török Á. wef rangsor (2011)

Jelenleg a potenciális növekedési ütem csökken vagy stagnál. A gazdaságpolitikai célok megvalósításához elengedhetetlen a növekedési trendforduló

Potenciális gazdasági növekedés (év/év, %)

A növekedési fordulatot a Közép-kelet európai országok többségében nehezíti a kormányzás kockázatokkal terhelt, korlátozott mozgástere

Külső adottságok:

- ✓ kapcsolódások a világgazdasághoz, világgazdasági feltételek és kihívások, a regionális környezet hatásai → **általánosan** erős kitettség, alkalmazkodási kényszerek, függőség a német gazdaság teljesítményeitől
- ✓ külső adósságállomány → különösen Magyarország de több más ország esetében is nagyfokú sérülékenység, függőség a pénzügyi piacoktól,
- ✓ integrációs feltételek → alkalmazkodási kötelezettségek, korlátok.

Belső adottságok:

- ✓ a reálgazdaság örökölt adottságai → kedvezőtlen, duális gazdaság-szerkezet, strukturálisan gyenge versenyképesség, a képzett munkaerő növekvő hiánya,
- ✓ a belföldi érdekeltségű szereplők adottságai, érték- és érdekvilága → ellentmondásos lakossági értékrend, piaci alkalmazkodási zavarok, jövedelmezőségi problémákkal, a lehetőségek megítélésében zavar,
- ✓ a kormányzati menedzsment társadalmi beágyazottsága → változó
- ✓ a gazdasági szereplők bizalma → Lengyelország, Csehország, Szlovákia kivételével különböző mértékben, de általában gyenge,
- ✓ a multinacionális vállalatok és a belföldi beszállítók helyzete → differenciált. A szolgáltatásokban, a pénzügyi szektorban befektetési hajlandóságot rontó érdeksérelmek, esetenként nem szektor semleges adó- és támogatási rendszer,
- ✓ az államháztartás működése → nem mindenütt stabil, de mindenütt növekedési áldozatokkal.

Tartalom

---

1. Pillanatkép:
a 2013-as gazdasági várakozások
Magyarországon és környező országokban, a
kölségvetések megvalósításának gazdasági
környezete.
2. Kitekintés: Hazai és nemzetközi kontextus, a
német gazdaság húzóereje
3. **Remények és esélyek: Az „angyali kör”
lehetősége, a stabilitás és a növekedés feltételei
Magyarországon és a környező országokban.**

A sikerhez vezető „angyali kör” megvalósításának alapvető eszköze a bizalom helyreállítása

---

- stabilitás és a kiszámíthatóság erősítése, körültekintő értékharmonizáció és érzékeny érdekegyeztetés,
- a tőkevonzó képesség erősítése: külföldi tőkebeáramlás nélkül nincs versenyképesség-javulás, fenntartható növekedés,
- az adózás vállalkozásbarátságának erősítése, a különböző szektoradók és különadók növekedési érdekekkel való összhangjának a biztosítása,
- a választott korrekciós megoldások reflex-szerűségének a csökkentése, az átgyűrűző hatások előzetes és jobb felmérése,
- meg kell győznünk partnereinket, hogy amit teszünk, azt nem taktikai okokból, hanem hosszabb távú együttműködés szándékával tesszük.

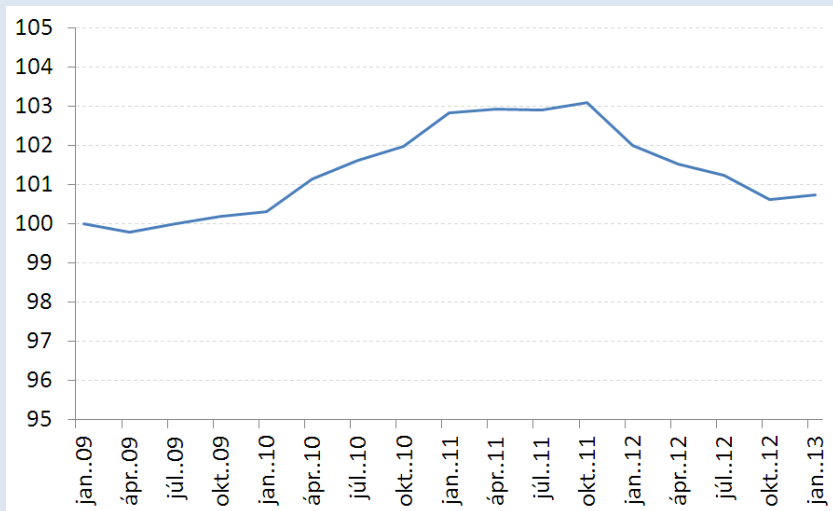

Valóságos trendfordulóra van szükség!...

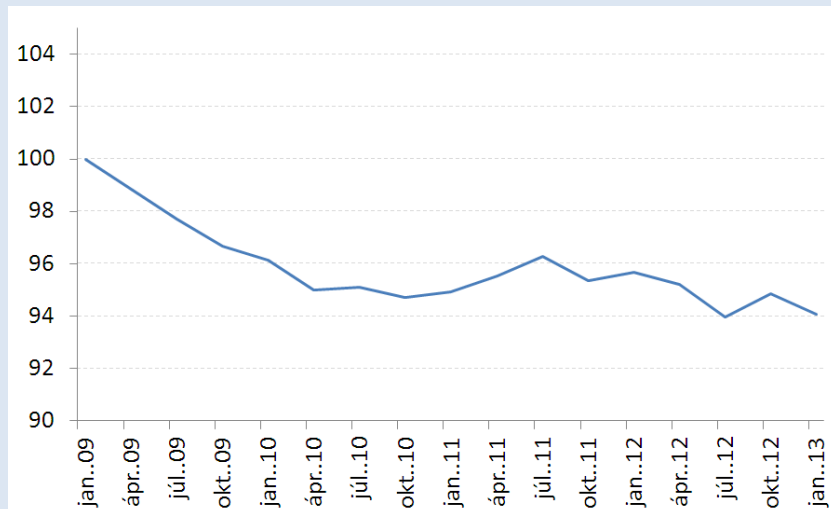
Van-e esély a trendfordulóra a második félévben?

A gazdaság legfontosabb, negyedévenkénti adatai 2009 első negyedétől 2013 első negyedévéig

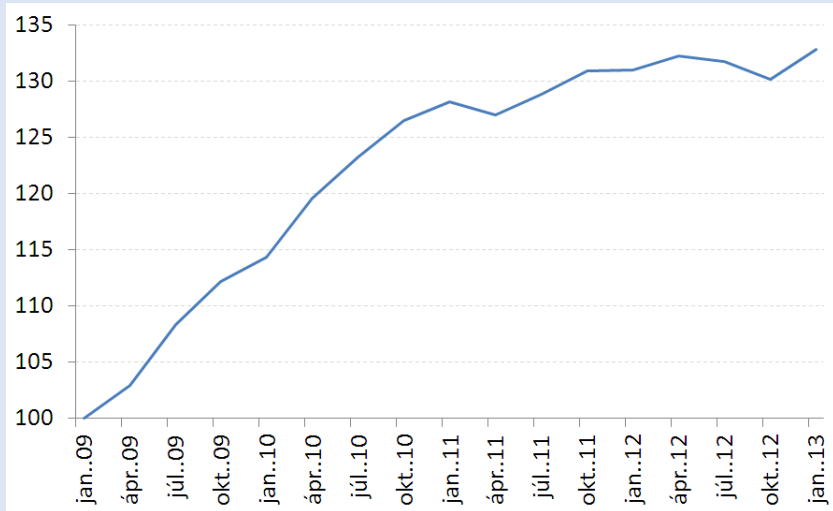
GDP (2009Q1 = 100)

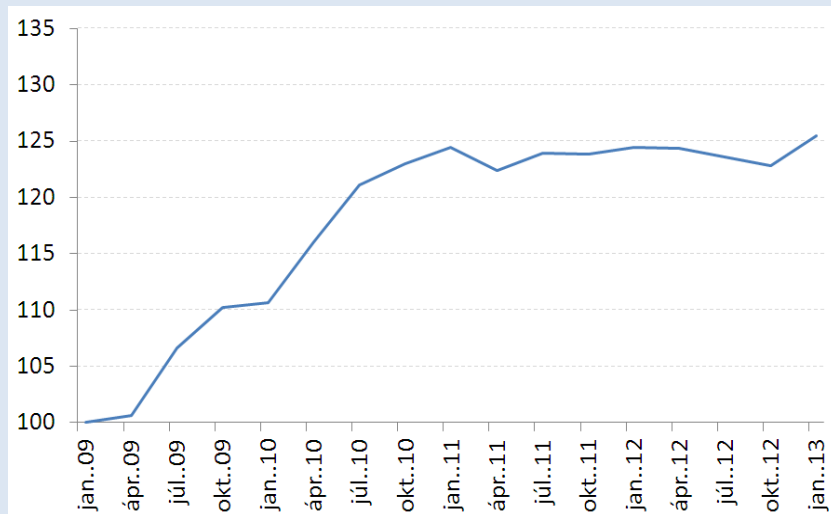
Fogyasztás (2009Q1 = 100)

Export (2009Q1 = 100)

Import (2009Q1 = 100)

A siker elengedhetetlen feltétele a szigorú ugyanakkor növekedésbarát költségvetési politika, mert csak ekkor tud fenntarthatóan mérséklődni az államadósság

---

- az adósságcsökkentésre irányuló szigorú költségvetési politika az európai társadalmak előregedése miatt is fontos,
- a nyugdíjra és más szociális transzferre fordított forrásoknak összhangban kell lenniük a gazdaság teljesítménnyel,
- az egészségügyi és oktatási rendszereknek valamint az államigazgatásnak költséghatékonyak kell lennie, és ez a hatékonyság nagymértékben hozzájárulhat a gazdasági növekedéshez,
- rugalmas reagáló képesség a folyamatok változásaira,
- a stabilitási és a növekedési érdekek harmóniája esetén a reálgazdasági eredmények belátható távon képesek a térség országaiban kompenzálni a restriktív kedvezőtlen lakossági és intézményi hatásait.

**KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ
FIGYELMET!**